

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Dato:
04.04.2016
Saksbehandler:
Trine Olsen Kvile

Referanse:
201603683-4
Deres referanse:
16/148

Høringsuttalelse fra Vestfold fylkeskommune. Etablering av tvisteløsningsmekanisme for rettslige tvister mellom stat og kommune med videre

- Det vises til høringsbrev av 27.01.2016 med frist til å inngi høringssvar 27.04.2016.

Fylkesutvalget behandlet saken i møte den 21.04.2016 i sak FU 44/16. Protokoll fra saken hvor fylkesutvalgets vedtak fremgår ettersendes.

Med bakgrunn i høringsnotat og høringsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet datert 27.01.2016, slutter fylkesutvalget seg til følgende høringsuttalelse:

1. VESTFOLD FYLKESKOMMUNES OVERORDNEDE STANDPUNKTER

1.1 Begrensning i statlig klageinstans' adgang til å overprøve kommunens utøvelse av det frie skjønn

Departementet har foreslått å begrense statlig klageinstans sin adgang til å overprøve kommunens utøvelse av det frie skjønn. Forslaget er begrunnet med at det er ønskelig å styrke lokaldemokratiet ved å flytte makt og ansvar til kommunene slik at innbyggerne gis større innflytelse over tjenestetilbudet og samfunnsutviklingen i lokalsamfunnet. Vestfold fylkeskommune støtter departementets forslag om å redusere statlig klageinstans adgang til å overprøve kommunens utøvelse av det frie skjønn.

Departementet har foreslått en skjerpet begrunnelsesplikt for klageinstansens vurdering av det frie skjønn. Vestfold fylkeskommune stiller seg positiv til at det innføres en skjerpet begrunnelsesplikt når statlig klageinstans fatter vedtak i klagesaker og foretar en prøving av det frie skjønn.

1.2 Etablering av tvisteløsningsmekanisme for rettslige tvister mellom stat og kommune

Departementet har foreslått at kommunene skal kunne få adgang til å prøve rettslige tvister med staten. Vestfold fylkeskommune er enig med departementets forslag om at kommunene skal kunne få adgang til å prøve rettslige tvister med staten.

Etter gjeldende rett, kan domstolene i sak om gyldigheten av et forvaltningsvedtak prøve de ugyldighetsgrunner som er anført. Domstolene kan prøve saksbehandlingen, faktum og rettsanvendelsen. Vestfold fylkeskommune mener at domstolenes prøving av tvister mellom kommune og staten ikke skal begrenses til prøving av rettsanvendelsen, men at domstolene må kunne prøve saksbehandlingen, sakens faktum og rettsanvendelsen.

Hvem som bør kunne reise sak for domstolene, følger av forvaltningsloven § 34, dvs. det

organ som fattet vedtak i første instans. Det medfører at den kommune/fylkeskommune som fattet det påklagede vedtak har søksmålskompetanse. Om andre som blir berørt av vedtaket, har søksmålskompetanse vil bero på om vilkårene om rettslig interesse i tvisteloven § 1-3 er oppfylte.

Vestfold fylkeskommune mener at ev. private parter som blir berørt av tvist mellom stat og kommune, bør ha rett til å tre inn som part og partshjelper i tvisten for domstolene.

I høringsforslaget har departementet foreslått å unnta enkelte vedtak fra adgang til å omgjøre ugyldige vedtak. Departementet har vist til private parters grunnleggende velferdstjenester, og foreslått at vedtak etter opplæringsloven, pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven skal omfattes av omgjøringsforbudet. Vestfold fylkeskommune støtter departementets forslag om å unnta nevnte type vedtak fra omgjøringsadgang.

2. VESTFOLD FYLKESKOMMUNES UTTALESER TIL LOVFORSLAGET

2.1 Forvaltningsloven § 34 annet ledd

Gjeldende rett

Forvaltningsloven § 34 annet ledd lyder:

«Tas klagen under behandling, kan klageinstansen prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Den skal vurdere de synspunkter som klageren kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av ham. Der statlig organ er klageinstans for vedtak truffet av en kommune eller fylkeskommune, skal klageinstansen legge vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn».

Lovforslag

Departementets forslag til ny § 34 annet ledd:

«Tas klagen under behandling, kan klageinstansen prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Den skal vurdere de synspunkter som klageren kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av ham. Der statlige organ er klageinstans for vedtak truffet av en kommune eller fylkeskommune, skal klageinstansen legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn. Vurderingen etter tredje punktum skal fremgå av vedtaket.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune stiller seg positiv til at det innføres en skjerpet begrunnelsesplikt når statlig klageinstans fatter vedtak i klagesaker og foretar en prøving av det frie skjønn.

2.2 Tvisteloven § 1-4A

Lovforslag

Departementets forslag til bestemmelse i tvisteloven § 1-4A:

«(1) En kommune kan reise søksmål om gyldigheten av et statlig organs avgjørelse dersom denne går ut på

a) Oppheving eller omgjøring av kommunens vedtak etter klage, jf. forvaltningsloven § 34
b) Oppheving eller omgjøring av kommunens vedtak uten klage, jf. forvaltningsloven § 35 annet ledd

c) Oppheving av kommunens vedtak etter lovlighetskontroll, jf. kommuneloven § 59

d) Pålegger kommunen å betale sakskostnader til en part etter omgjøring av vedtak i eller utenfor klagesak, jf. forvaltningsloven § 36

e) Pålegger kommunen plikter etter tilsyn, jf. kommuneloven § 60 d

f) Fordeling av rettigheter eller plikter mellom kommuner

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for Longyearbyen lokalstyre

(3) En kommune kan reise søksmål om gyldigheten av innsigelse etter plan- og bygningsloven § 5-4 og avgjørelse etter § 5-6 om innsigelsen skal tas til følge

(4) Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende for samkommuner, jf. kommuneloven kapittel 5 B, og samarbeidskommuner, jf. kommuneloven kapittel 5 A

(5) Bestemmelsene i første ledd gjelder ikke avgjørelser som er truffet i medhold av barnevernloven»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune er enig i forslaget om at kommunene gis adgang til domstolprøving av avgjørelser fattet av statlige organ, samt hvilke type vedtak og avgjørelser som er omfattet. Fylkeskommunen er positiv til at kommunene kan prøve for domstolene om vilkårene for innsigelse er oppfylte og om endelig vedtak av om innsigelsen skal tas til følge.

2.3 Plan- og bygningsloven § 5-4 siste ledd

Gjeldende rett

«Innsigelse skal fremmes så tidlig som mulig og senest innen den frist som er fastsatt for høringen av planforslaget. Innsigelse skal begrunnes.»

Lovforslag

«Innsigelse skal fremmes så tidlig som mulig og senest innen den frist som er fastsatt for høringen av planforslaget. Innsigelse skal begrunnes og være forankret i vedtatte nasjonale eller regionale mål, rammer og retningslinjer.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune støtter forslaget om skjerpet begrunnelsesplikt om at innsigelser skal være forankret i vedtatte nasjonale eller regionale mål, rammer og retningslinjer.

2.4 Plan- og bygningsloven § 5-7

Lovforslag

«§ 5-7 Søksmål om gyldigheten av en innsigelse

En kommune kan reise søksmål om gyldigheten av disse delene av en innsigelse:

- a) Om organet som fremmer innsigelse er berørt av statlig eller regionalt organ, jf. § 5-4 første ledd
- b) Om innsigelsen gjelder kommuneplanens arealdel og reguleringsplan, jf. § 5-4 første ledd
- c) Om innsigelsen er begrunnet, jf. § 5-4 siste ledd
- d) Om innsigelsen har kommet for sent i forhold til høringsfristen, jf. § 5-4 siste ledd
- e) Om innsigelsen gjelder forhold som det tidligere har vært fremmet innsigelse mot, jf. § 5-5 første ledd
- f) Om innsigelsen gjelder forhold som det kunne ha vært fremmet innsigelse mot tidligere, jf. § 5-5 første ledd
- g) Om retten til å fremme innsigelse har bortfalt på grunn av manglende deltagelse, jf. § 5-5 tredje ledd»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Departementet har foreslått to løsninger hhv. alternativ A) med begrenset prøving og alternativ B) med full prøving av alle sider av en innsigelse. Vestfold fylkeskommune mener at alle sider av en innsigelse skal kunne prøves, og støtter derfor departementets forslag B) om full prøving.

2.5 Barnevernloven § 6-6 første ledd

Gjeldende rett

«Fylkesmannen kan prøve alle sider av vedtaket».

Lovforslag

«Fylkesmannen kan prøve alle sider av vedtaket. Når vedtak er truffet av kommunen, skal fylkesmannen legge vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune unnlater å uttale seg til lovforslaget siden barnevernloven ikke tilligger fylkeskommunens ansvarsområde.

2.6 Opplæringsloven § 15-1 tredje ledd

Lovforslag

«Fylkesmannen skal ved prøving av kommunale vedtak om skolebytte etter § 8-1 tredje ledd legge vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøvingen av det frie skjønn.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune er enig i departementets forslag til å vektlegge hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn.

2.7 Opplæringsloven § 15-7

Lovforslag

«Det er ikke adgang til å omgjøre til ugunst et vedtak om tjenester etter denne lov på grunnlag av at en rettskraftig dom kjenner vedtaket ugyldig.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune er enig i forslaget om forbud mot omgjøring av vedtak etter domstolbehandling for tjenester etter opplæringsloven.

2.8 Pasient- og brukerrettighetsloven § 7-7

Lovforslag

«Det er ikke adgang til å omgjøre til ugunst et vedtak om tjenester etter denne lov på grunnlag av at en rettskraftig dom kjenner vedtaket ugyldig.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune er enig i forslaget om forbud mot omgjøring av vedtak etter domstolbehandling for tjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven § 7-7.

2.9 Helse- og omsorgstjenesteloven § 12-6

Lovforslag

«Det er ikke adgang til å omgjøre til ugunst et vedtak om tjenester etter denne lov på grunnlag av at en rettskraftig dom kjenner vedtaket ugyldig.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune er enig i forslaget om forbud mot omgjøring av vedtak etter domstolbehandling for tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven § 12-6.

2.10 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 18

Gjeldende rett

«De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad.

Stønaden bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpen.

Ved vurdering av søknad om stønad til familier skal det ikke tas hensyn til barns inntekt av arbeid i fritid og skoleferier.

Departementet kan gi veiledende retningslinjer om stønadsnivået».

Lovforslag

«De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad.

Stønaden bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpen.

Departementet kan gi veiledende retningslinjer om stønadsnivået.

Det er ikke adgang til å omgjøre til ugunst et vedtak etter denne paragraf på grunnlag av at en rettskraftig dom kjenner vedtaket ugyldig.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune er enig i forslaget om forbud mot omgjøring av vedtak etter domstolbehandling for vedtak etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 18.

2.11 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 27

Gjeldende rett

«Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv».

Lovforslag

«Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv.
Det er ikke adgang til å omgjøre til ugunst et vedtak etter denne paragraf på grunnlag av at en rettskraftig dom kjenner vedtaket ugyldig.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune er enig i forslaget om forbud mot omgjøring av vedtak etter domstolbehandling for vedtak etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 27.

2.12 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 35

Gjeldende rett

«For den tiden en person deltar i kvalifiseringsprogram, har vedkommende rett til kvalifiseringsstønad.
Kvalifiseringsstønaden skal på årsbasis være lik to ganger folketrygdens grunnbeløp.
Deltaker under 25 år mottar 2/3 stønad.
Antall stønadsdager hvert år settes til 260, slik at stønaden per dag utgjør 1/260 av stønaden på årsbasis.
Til den som forsørger barn, ytes et barnetillegg. Departementet gir forskrifter om barnetillegg, herunder om tilleggets størrelse mv.»

Lovforslag

«For den tiden en person deltar i kvalifiseringsprogram, har vedkommende rett til kvalifiseringsstønad.
Kvalifiseringsstønaden skal på årsbasis være lik to ganger folketrygdens grunnbeløp.
Deltaker under 25 år mottar 2/3 stønad.
Antall stønadsdager hvert år settes til 260, slik at stønaden per dag utgjør 1/260 av stønaden på årsbasis.
Til den som forsørger barn, ytes et barnetillegg. Departementet gir forskrifter om barnetillegg, herunder om tilleggets størrelse mv.
Det er ikke adgang til å omgjøre til ugunst et vedtak etter denne paragraf på grunnlag av at en rettskraftig dom kjenner vedtaket ugyldig.»

Vestfold fylkeskommune sine uttalelser

Vestfold fylkeskommune er enig i forslaget om forbud mot omgjøring av vedtak etter domstolbehandling for tjenester etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 35.

Med vennlig hilsen

Lisbeth Eek Svensson
direktør

Trine Olsen Kvile
advokat

Dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.